

BÖLCSŐD E TÁJ

A TÁJHOZ FÜZŐDŐ KAPCSOLAT FEJLESZTÉSE, A SAJÁT HELLYEL VALÓ AZONOSSÁG ERŐSÍTÉSE

SZKA_209_18

Készítette: Vásárhelyi Judit

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

9. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Az ideális táj lelki szemünk előtt					
A B	A tanári bevezető után a tanulók 3-4 percig lehunyt szemmel megidéznek a számukra ideális tájat. 5 perc	Identitás Fantázia	Frontális munka – tanári magyarázat Egyéni gondolkodás		P1 (Mindenkiben él...)
I/b Belső képek kivetítése					
A B	A gyerekek közül az önként jelentkezők beszélnek arról, hogy mit láttak maguk előtt. 5 perc	Figyelem Empátia Önkifejezés	Egyéni beszámolók		
I/c Az ideális táj szubjektív vonásai – az elvagyódás mértéke – a magány igénylése					
A B	A tanulók önállóan kitöltik a D1/a feladatlapot. Ezután a tanár a P2 útmutató szerint rövid statisztikai felmérést végez, melynek eredményeit egy plakáton rögzíti. 15 perc	Identitás Önkifejezés	Egyéni fogalmazás Frontális osztálymunka – statisztikakészítés	D1a (Feladatlap) Írószerszámok	P2 (Útmutató) Csomagolópapír Vastag filctollak Ragasztógyurma

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/d Az ideális táj szubjektív vonásai – az érzékszervek használatának mértéke					
A B	A gyerekek önállóan kitöltik a D1/b feladatlapot. Ezután a tanár rövid statisztikai felmérést végez, melynek eredményeit ismét csak egy plakáton rögzíti. A gyerekek a tanár irányításával, a feladatlapokkal kapcsolatos érzéseikről beszélgetnek. A tanár a kulcsszavakat rögzíti. 20 perc (Itt az első 45 perc vége.)	Identitás Önkifejezés	Egyéni fogalmazás Frontális osztálymunka – statisztikakészítés, beszélgetőkör	D1b (Feladatlap) Írószerszámok	P2 (Útmutató) Csomagolópapír Vastag filctollak Ragasztógyurma
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Tájpercepció gyakorlat					
A	A gyerekek egy előre kijelölt útvonalon haladva a valóságban is bejárnak egy közeli tájrészletet, miközben a tanár instrukciói (P3) alapján vázlatokat készítenek. 65 perc	Kreativitás Véleményalkotás	Egyéni alkotómunka	Rajzlapok Ceruzák	P3 (Útmutató)
B	A diákok 4-5 fős csoportokat alkotnak. A csoportok az osztály statisztikája szerinti legnépszerűbb tájelemekből (I/d), megpróbálnak berendezni egy tájrészletet úgy, hogy a csoportok papírjai a falra rögzítve egymáshoz érnek. A képeket össze kell dolgozni a szomszéd csoportéval, úgy hogy a rajzok egy nagy panorámaképet alkossanak. 25 perc	Kreativitás Önkifejezés Együttműködés	Kooperatív tanulás – csoportalakítás, alkotómunka	Az I/d-ben a tanár által készített plakát Csomagolópapír Zsírkréta	Üres falfelület Ragasztógyurma

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Az érzékszervek feladatának gyakorlása – a táj örökbe fogadása					
B	A csoportok kiegészítik a tájképet a többi érzékszervet is ingerlő anyagokkal. Ha készen vannak ünnepélyesen „fogadják örökbe” a tájat! 10 perc	Kreativitás Önkifejezés Együttműködés	Kooperatív tanulás – csoportalakítás, alkotó munka	Kreatív kiegészítő anyagok a P4 szerint	P4 (Útmutató)
II/c Laterna magica: az ember megjelenése a természetben – a táj megszületése					
B	A gyerekek a tanár irányításával arról beszélgetnek, hogy a különböző történelmi korszakokban milyen lehetett, hogyan változott a táj képe. 20 perc	Véleményalkotás Önkifejezés	Frontális munka – beszélgetőkör		P5 (Szempontok)
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A vázlatok közös értelmezése – honvágy az örökbe fogadott táj iránt					
A	A gyerekek megtekintik a vázlatokból készült kiállítást. 15 perc	Empátia Véleményalkotás	Kooperatív tanulás – tárlatlátogatás	A vázlatokból rendezett kiállítás	
B	A csoportok „Az örökbe fogadott táj” című feladatlap (D2) kérdéseit beszélnek meg, majd megosztják egymással véleményüket. 25 perc	Empátia Önkifejezés	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszóforgó	D2 (Feladatlap)	
III/b Értékelés					
A B	A gyerekek a tanár irányításával arról beszélgetnek, hogy milyen érzéseket váltott ki belőlük a foglalkozás. 10 perc	Értékelés Véleményalkotás Önkifejezés	Frontális munka – beszélgetőkör		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – Mindenki él...

Mindenki él az ideális táj képe, ha eddig nem is gondolt rá. Miért zár valaki szívébe egy tájat? Vannak történelmi helyzetek, amikor valakinek úgy kell elhagynia egy tájat – a szülőföldjét –, hogy tudja, nem valószínű, hogy valaha visszatérhet oda. Másokat a táj szépsége, egyéniségükkel való egybecsengése érint meg valahol jártukban. Van, aki azért nem tud elfelejteni egy tájat, mert valami nagyon fontos dolog történt vele ott, valamit felismert, valakit megismert, ott volt szerelmes. Titokzatos, felismerhetetlen oka is lehet annak, ha valaki úgy gondolja: ez az!

Hunyjátok be a szemeket 3 percre, és csöndben idézzétek lelki szemetek elé a számotokra ideális tájat! (A tanár is hunyja le a szemét.)

P2 – Segédanyag „A lélek tájai” című lapok feldolgozásához

Az A és B lapok az egyéni tájpercepciót, a tájjal való személyes kapcsolatot mutatják. Az osztály közös nevezőre hozott élményét a megbeszélések során, a gyors statisztikák segítségével lehet megmutatni:

A: *Hányan vannak, akik elképzelt/létező tájat láttak? Milyen messze volt a lakhelytől? 10, 50, 100, 1000 km-re? Más kontinensen?*

B: *Gyors statisztika kézfeltartással a lap kérdései szerint (valószínű, hogy kevés emberre utaló vonással találkozunk.) Miért van ez?*

A szűzi, emberkéz nem illette táj szebb? Négyszemközt kívánsz vele maradni? Ne zavarjon más véleménye? Más ne birtokolja? Magadnak akarsz? Osztoznál rajta? Lelkedben? A valóságban? Van-e, aki lelke táját veled megosztaná?

Szempontok a beszélgetéshez:

Az ideális tájad megjelent-e a „lelki” füledben, orrodban is?

Érezted-e az ízét valaminek?

Tapintottál-e valamit az ujjad begyével, a tenyereddel, a talpaddal?

Van-e olyan, aki valamennyi érzékszervét használva közelítette meg az ideális tájat?

A leggyakoribb tájalkotók felmérése, az ideális táj kiterjedése, horizontja – közös diagnózis. A lényeg plakátra kerül.

E munka eredményeit plakátokon összegezzük, amelyekhez nagy falfelületre van szükség. Ha lehetséges, ezek maradjanak is ott egy darabig, és levételükkor se dobjuk el. Egy-két év múlva tükröt tarthatnak az osztály elé. A tájjal való kapcsolatunk ugyanis az önmegismerés eszköze is.

Az I/c pont alatt leírt, az A lap összegezésekor készülő plakátnak javasoljuk a „Tájak és távolságok” címet adni. Ugyanitt a B lap eredményei felrakhatóak a „Táj és magány” című plakátra. Az I/d keretében készülhet a „Tájak és érzékszervek” c. plakát.

P3 – Táj-rajz

Feladatleírás:

A táj közös bejárása közben a tanár 4 előre megválasztott helyen üres lapokat, ceruzákat oszt ki, a lehető legkevesebb instrukcióval. A gyerekek feladata a haladás irányába forduló 5-5 perces vázlat készítése, beszámozva. Nem számít a rajzkészség! A cél a táj dinamikájának felismerése.

A vázlatokat elkészülés után rögtön beszedi.

Kellékek: Tanulónként 4 képeslapnyi rajzlap, 1-1 puha ceruza.

A megtett út, a táj dinamikáját legjobban kifejező rajzokat sorba rendezve célszerű a vázlatokból kiállítást rendezni. E köré a sor köré lehet elrendezni a kevésbé sikerült vázlatokat.

P4 – Érzékelés

Mindenki túlságosan vizuális. A tanárnak jó előre elő kell készítenie különböző anyagokat, a képek kiegészítésére:

- legyen a képen valami (több is!), ami illatozik,
- ami a tapintás által jellemezhető,

- aminek hangja van,
 - amit nem ismernénk, ha meg nem ízlelnénk.
- Egyéb kreatív kiegészítők
(például gesztenye burka, levendulaolaj, mentalevél stb.)

P5 – A táj különböző korszakokban

Szemponatok a beszélgetéshez:

Hol talált legkönnyebben letelepedést itt az ember?

Milyen volt ez a táj i. e. 2000-ben? A római birodalom bukásakor? A középkorban? Honfoglalásunk idején? Az ipari forradalom kezdetén? Az I. világháború után?

Melyik tájalkotó elem változott a legtöbbet? A felszíni víz? Az erdő aránya? A települések sűrűsége?

Mit tett a tájjal a török hódítás?

